

Hjemkundskab

– en medspiller i Grønt Flag Grøn Skole

Af Hanne Birkum Petersen, cand. pæd. i almen pædagogik

Hjemkundskab og Grønt Flag Grøn Skole

Hjemkundskab omhandler udvikling af livsfærdigheder i forhold til hverdagslivet og er dermed en særlig oplagt medspiller i Grønt Flag Grøn Skole. Undervisning i hjemkundskab vil naturligt omhandle flere af programets temaer: Vand, Energi, Affald, Natur, Økologisk produktion, Klimaforandringer, Hverdagens kemi samt Forbrug og handel. Både som emner, der vil være i fokus i perioder, og som elementer knyttet til fagets praktiske arbejde.

Handlinger i såvel hjemkundskab som i undervisningsprogrammet Grønt Flag Grøn Skole er vedkommende for eleverne, da tilegnet viden og færdigheder kan anvendes her og nu og hele livet.

Såvel hjemkundskabs fastlagte lovkrav, indholdsområder, virksomhedsformer og tværfaglige karakter begrunder arbejdet med miljøspørgsmål i såvel enkeltfaglige som flerfaglige sammenhænge igennem hele skoleforløbet. Fagets faglighed og kvalitet kan styrkes i samarbejde med andre fag og Grønt Flag Grøn Skole.

"Fagets faglighed og kvalitet kan styrkes i samarbejde med andre fag og Grønt Flag Grøn Skole"

Faget hjemkundskab

Hjemkundskab er et fag, der omhandler hjemmet som et centralt livsområde. Til forskel fra skolens øvrige fag omhandler hjemkundskab det private rum – det, der sker i hjemmet, og som kvalificerer til, at eleven får forudsætninger for at klare mange af hverdagslivets private opgaver. Indholdet skal perspektiveres i forhold til det, der sker i det offentlige rum – samfundet, og lede frem til, at eleverne: *"i fællesskab med andre og hver for sig får lyst til og bliver i stand til at tage kritisk stilling og handle i hjem og samfund."* (Formål for hjemkundskab stk. 2).

Hjemkundskab har ikke et videnskabsfag som udgangspunkt, men det indeholder både naturfaglige, humanistiske og samfundsmæssige dimensioner. Hjemkundskab er således i sig selv tværfagligt – med mad- og fødeva-

reområdet som omdrejningspunkt. Det betyder ikke, at undervisningen primært er rettet mod madlavning, men det håndværksmæssige indhold, der finder sted i køkkenet, er et væsentligt element i faget. Det håndværksmæssige skal ses i et bredere perspektiv og medvirke til at udvikle elevernes handlemuligheder i forhold til problemstillinger knyttet til mad, måltider, husholdning og forbrug set i relation til natur, kultur og samfund. Miljøspørgsmål er således en naturlig del af hjemkundskab.

Hjemkundskab og miljøundervisning

Miljø indgår i et af fagets centrale kundskaber og færdighedsområder i faghæfte 11 Hjemkundskab:

Forbrug, miljø og ressourcer

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- vurdere en vare ud fra en varedeklaration
- sætte forbrug i relation til behov, valg og vaner
- finde frem til relevante forbrugerinformationer
- forstå, at forbrugsvalg har miljø- og ressourcemæssige konsekvenser
- tage kritisk stilling som forbruger.

Men også i arbejdet med fagets øvrige kundskabs- og færdighedsområder er der slutmål vedr. miljøspørgsmål:

Mad, måltider og livskvalitet

- vurdere retter og måltider ud fra sundheds-, smags- og forbrugskriterier
- overveje og drøfte ansvar og omsorg i forbindelse med mad og måltider

Fødevarer og håndværk

- undersøge forskellige fødevarer og deres kvalitet i forhold til sundhed, miljø og teknologi
- give eksempler på fødevarers vej fra jord til bord

Hygiejne og sundhed

- forklare hygiejnens betydning for miljø og sundhed

Gennem undervisningen i disse områder kan eleverne tilegne sig viden og udvikle kompetencer til at handle i forhold til miljømæssige sammenhænge og problemstillinger i hverdagslivet. Der er således belæg for miljøundervisning som en del af fagets obligatoriske undervisning, der skal finde sted *"på et eller flere klassetrin inden for 4.-7. klassetrin"* (Folkeskoleloven § 5 stk. 2). Derudover kan hjemkundskab tilbydes som valgfag. To lektioner

om ugen er kort tid til fordybelse i miljømæssige emner, så det vil det være oplagt at tilrettelægge undervisningen i samarbejde med andre fag.

"Det håndværksmæssige skal ses i et bredere perspektiv og medvirke til at udvikle elevernes handlemuligheder... Miljøspørgsmål er således en naturlig del af hjemkundskab"

Hjemkundskab i flerfaglige sammenhænge

Såvel hjemkundskabs indholdsbeskrivelse som dets tværfaglige karakter giver faget gode muligheder for at indgå i flerfaglige sammenhænge og opfylde det fastsatte krav i folkeskolelovens § 5:

"I vekselvirkning hermed skal eleverne have mulighed for at anvende og udbygge de tilegnede kundskaber og færdigheder gennem undervisning i tværgående emner og problemstillinger." [evt. i boks]

"Det særlige, når hjemkundskab er involveret i flerfagligheden, er et perspektiv, der har hjemmets områder inde i billedet."

Mange fags indholdsområder kan medvirke til at belyse miljøspørgsmål fra forskellige synsvinkler – og dermed medvirke til sammenhængsforståelse og grundlag for udvikling af personlig stillingtagen og handlemuligheder. Det særlige, når hjemkundskab er involveret i flerfagligheden, er et perspektiv, der har hjemmets områder inde i billedet. Fagets særlige virksomhedsformer: Håndværksmæssige, udtryksmæssige, analytiske, kommunikative og oplevelsesmæssige virksomheder er aktive tilegnelsesformer, som kan bidrage til at skabe sammenhæng mellem teori og praksis. Hjemkundskab kan – på samme måde som Grønt Flag Grøn Skole – invitere fx natur/teknik, biologi, fysik/kemi, geografi og samfundsfag til samarbejde og medvirke til at konkretisere og perspektivere miljøspørgsmål.

Hjemkundskab kan profitere af det flerfaglige samarbejde. Fagets indhold og arbejdsområder bliver praktiseret og synliggjort "uden for hjemkundskabslokalet" i tværgående emner og problemstillinger, hvor fordybelse i miljøspørgsmål kan udvikle elevernes sammenhængsforståelse og handlenkompetence.

Fagteamet for hjemkundskab har argumenterne for at indføre Grønt Flag Grøn Skole på skolen.

Fagteamet for hjemkundskab har argumenterne for at indføre Grønt Flag Grøn Skole på skolen.